

Deze Friese tuin is
klimaatproof

Hij lijkt er al jaren te liggen, zo mooi en dichtbegroeid is alles. Toch is de prairietuin van Wybren Jaarsma en Petra Boorsma pas twee jaar geleden aangelegd. Het werd een tuin die zichzelf kan redden en bestand is tegen droogte. En dat komt goed uit bij de warme, droge zomers van nu.

TEKST MARIEKE DE GEUS FOTOGRAFIE BARBARA GROEN

Mengsel van wilde bloemen.

Combinatie van Euphorbia en diverse grassen.

Klaproos met erachter korenbloem.

H

Het was nota bene tijdens een reis naar New York, tussen wolkenkrabbers en druk verkeer, dat het idee voor een prairietuin ontstond. Wybren Jaarsma en Petra Boorsma bezochten er The High Line, een oud spoor waarop een park is aangelegd, ontworpen door Piet Oudolf. Zijn gebruik van verschillende soorten siergrassen sprak het stel aan en ze raakten gecharmeerd van prairietuinen.

Tijdens de bouw van hun nieuwe huis in Langelille gingen de twee dan ook op zoek naar een tuinontwerper in de stijl van Oudolf en zo kwamen ze bij Lianne Pot terecht. Lianne is collectiehouder van siergrassen en heeft zich gespecialiseerd in prairietuinen en -beplanting. Wybren: "Lianne heeft heel goed gekeken naar de omgeving en paste de beplanting van onze tuin daarop aan. De natuurlijke uitstraling van de diverse soorten siergrassen en vaste planten gaat moeiteloos over in het Friese landschap, wat ik erg mooi vind."

Het weiland achter het huis heeft aan weerszijden petgaten; dit zijn eeuwenoude vennen die behoren tot beschermd natuurgebied. Zowel de petgaten als boerensloten hebben rondom een begroeiing van wilde bloemen als roze kattenstaarten, hoge grassen en wuivend riet. Dit ecologische plaatje past

helemaal bij de nieuwe tuin van Wybren en Petra. Hoewel de architect van het huis een ander plan had, namelijk een klassieke tuin inclusief een rechte oprijlaan richting de voordeur, volgden Wybren en Petra hun gevoel en kozen voor natuurlijk ogende ronde paden. Nu de planten en grassen beginnen te groeien wordt het effect van deze rondingen ook merkbaar. Je overziet niet in een keer de hele tuin waardoor het steeds verrassend blijft om erdoorheen te lopen. De paden tekende Wybren overigens zelf en zijn plattgrond was voor Lianne een goed uitgangspunt om de tuin verder vorm te geven.

Lava tegen onkruid

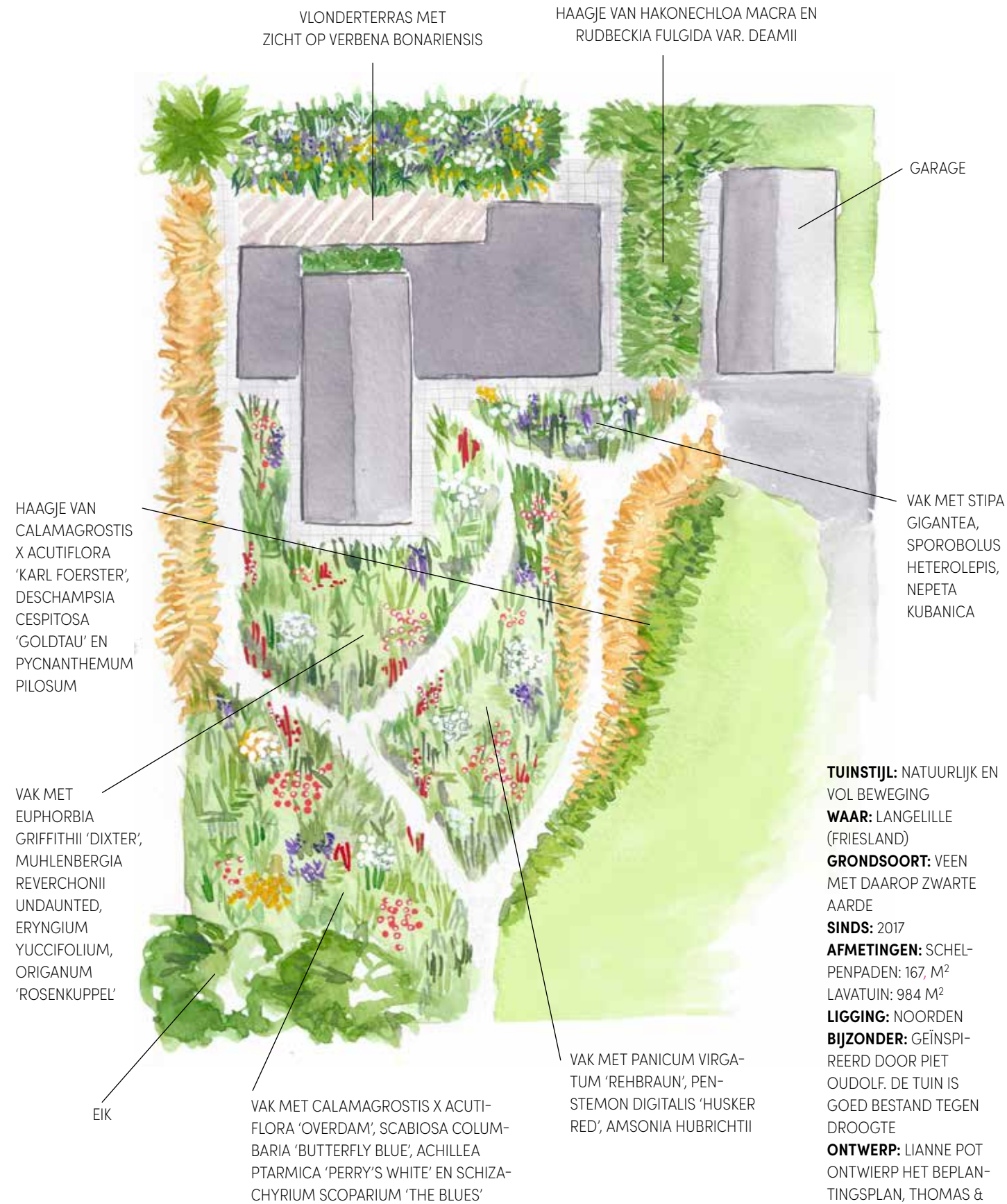
Omdat lava een toegevoegde waarde heeft voor een prairietuin, zeker de eerste twee à drie jaar, legde een hovenier eerst een basis aan met lava. Deze kleine, zwarte steentjes gaan de groei van onkruid tegen en ze voorkomen verdamping, zodat de planten een langere periode zonder water kunnen. Het zag er in het begin vervreemdend en kaal uit, een tuin van lava en schelpenpaden waar nog geen plantje te bekennen was. Wybren: "De planten kwamen pas twee maanden later. Sommige mensen waren verontwaardigd >

Klimaatbestendig

Prairieplanten wortelen diep en gaan zelf op zoek naar voeding en water. Daardoor kunnen ze erg goed tegen droogte. Een laag van lavasteen, waar de planten in staan, zorgt er bovendien voor dat de bodem langer vocht vasthoudt. Naast de Noord-Amerikaanse grassoorten en prairieplanten die goed in vochtige en natte omstandigheden gedijen zijn er ook veel droogte-minnende prairieplanten, ideaal in ons veranderende klimaat. Daardoor zijn prairietuinen duurzaam.

Wybren en Petra met de Penstemon digitalis 'Husker Red'.

TUINSTIJL: NATUURLIJK EN VOL BEWEGING
WAAR: LANGELILLE (FRIESLAND)
GRONDSOORT: VEEN MET DAAROP ZWARTE AARDE
SINDS: 2017
AFMETINGEN: SCHEL-PENPADEN: 167 M²
 LAVATUIN: 984 M²
LIGGING: NOORDEN
BIJZONDER: GEÏNSPIREERD DOOR PIET OUDOLF. DE TUIN IS GOED BESTAND TEGEN DROOGTE
ONTWERP: LIANNE POT ONTWIERP HET BEPLANTINGSPLAN, THOMAS & HOOJKAMP HOVENIERS VOERDE HET UIT

Blauwe Centaurea.

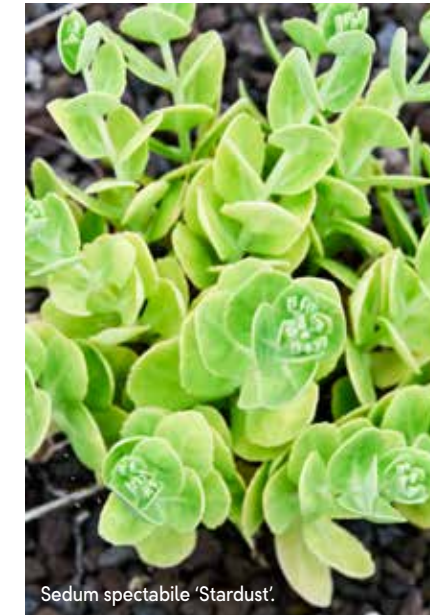
Het terras achter het huis.

Hakonechloa macra zal op den duur de hele bodem bedekken en heeft een geweldige herfstkleur.

Verbena bonariensis.

Sedum spectabile 'Stardust'.

Calamagrostis acutiflora 'Karl Foerster' als haag.

Op het terras kijk je op de *purperen pracht* van de verbena, die een mooie overgang vormt naar het weiland

Calamagrostis acutiflora als solitair.

Wollige bloeiwijzen van Deschampsia cespitosa 'Goldtau'.

Eryngium yuccifolium is een droogte-minnende plant die lang zijn structuur houdt.

Links: Wildmengsel met o.a. Astrantia. Midden: Calamagrostis acutiflora 'Karl Foerster'. Rechts: Achillea 'Coronation Gold' met erachter Achillea ptarmica 'Perry's White'.

Links: Rondom groeien wilde bloemen als kattenstaart die mooi aansluiten bij de tuin. Rechts: Verbena bonariensis. Er is bewust gekozen voor een open blik naar het weidse landschap.

Niet alleen de tuin is duurzaam; ook het huis is *100%*

neutraal met 47 zonnepanelen en 4 warmtecollectoren

> toen ze dit zagen, en er stapten zelfs mensen van hun fiets af om te zeggen dat dit er toch echt niet uitzag! Maar het was natuurlijk slechts de basis. Tegenwoordig krijgen we regelmatig complimenten over onze mooie tuin vol grassen en bloeiende, vaste planten." Vanwege de prille leeftijd van de tuin zijn de lavasteentjes tussen de planten nog steeds wel goed zichtbaar. In de toekomst zal alles dichter begroeid raken en is de beplanting hoger. Hoewel de prairietuin onderhoudsvriendelijk is, zijn Wybren en Petra er dagelijks te vinden om hier en daar onkruid weg te plukken. "Het wieden zal minder worden naarmate de tuin ouder wordt, maar een beetje onkruid zal altijd blijven aanwaaien."

Ruim vijfduizend planten

In februari wordt de hele tuin afgemaaid. Omdat het om een groot oppervlak gaat, kost dat wel een week. Zowel het huis als de schuur annex werkruimte en bibliotheek zijn omringd door planten. Wybren: "In totaal staan hier zo'n 5.600 planten! De hovenier heeft er een speciaal apparaat voor gebruikt, want plantgaten in een lavalag maken is een apart werkje. Het plantapparaat schuift als het ware de steentjes opzij en in het gat

dat ontstaat, zet je de plant. Ingenieur. Wij hebben zelf zo'n ding gehouden, want soms moet je toch wat planten vervangen wanneer ze niet goed blijken te groeien."

Elk seizoen mooi

De grassentuin heeft in de vroege zomer maanden frisse accenten zoals het gele duizendblad (Achillea) dat overal in toefjes terugkomt tussen de hoge halmen. Een zee van slangekop (Penstemon digitalis), met donkerpaars blad en zachtroze bloemen is verweven met prachtige distels en duifkruid (Scabiosa). Wybren: "De combinatie van geel en wit vind ik erg mooi."

Lianne heeft verschillende soorten grassen gebruikt, hoog en laag, voornamelijk groen, maar sommigen kleuren in de zomer al bruin, wat een spannend effect oplevert. Richting het najaar is alles nog hoger en voller van kleur. Totdat alles langzaam afsterft en het hele groeiproces in het voorjaar weer van voor af aan begint. ➔

Meer informatie over het werk van Lianne Pot, die de beplanting verzorgde, vind je op www.siergras.nl en www.prairietuin.nl

Mooie combi's

Het zijn de combinaties van prairiegrassen en bloemen die hun tuin tot zo'n mooi geheel maakt, vinden Petra en Wybren:

- "Als de zon ondergaat zitten we graag in de voortuin en genieten we van de Achillea's in geel en wit, gecombineerd met de grassen.
- De Miscanthus sinensis is extra mooi in de herfst, dan kleurt hij prachtig rood.
- Op Calamagrostis acutiflora 'Karl Foerster' raken we niet uitgekeken. Prachtig, dat golvende riet.
- En achter het huis, bij het dekterras, is de purperen Verbena bonariensis een lust voor het oog. Hij creëert ook een rustgevende overgang naar het weiland erachter."

